

บทที่ ๔

สรุปและขอเสนอแนะ

ในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการบุตร เนื่องของสตรีไทย ศึกษาจากสตรีที่สมรสแล้ว และกำลังอยู่กับสามี อายุระหว่าง ๑๕-๔๙ ปี จำนวน ๖,๘๗๗ คน จากโครงการสำรวจภาวะคุณภาพเด็กที่ดี ซึ่งทำการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๑ โดยศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ประชากร และนำเอาปัจจัยอื่น ๆ คือ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิกับการใช้การป้องกันการปฏิสนธิ มาศึกษาด้วย

ผลจากการศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการบุตร เนื่องและมีนัยสำคัญทางสถิติ

๑. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

อาชีพกับความต้องการบุตร เนื่อง พบว่า อาชีพของสตรีมีผลต่อความต้องการบุตร เนื่อง มีความสัมภัยที่น้อยกว่ายังมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ สตรีที่มีอาชีพไม่ใช่เกษตรกรรม ต้องการบุตร เนื่องมากกว่าสตรีที่มีอาชีพเกษตรกรรม และการศึกษาระดับนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

๒. ปัจจัยทางด้านสังคม

๒.๑ การศึกษา กับความต้องการบุตร เนื่อง พบว่า ระดับการศึกษาของสตรีมีผลต่อความต้องการบุตร เนื่อง มีความสัมภัยที่น้อยกว่ายังมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ สตรีที่มีการศึกษาสูง ต้องการบุตร เนื่องมากกว่าสตรีที่มีการศึกษาต่ำ และไม่สอดคล้องกับสมมติฐานทั้งทั้ง ๒

๒.๒ ศาสนา กับความต้องการบุตร เนื่อง พบว่า ศาสนา มีผลต่อความต้องการบุตร เนื่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ สตรีที่นับถือศาสนาอิสลาม ต้องการบุตร เนื่องมากกว่าสตรีที่นับถือศาสนาอิสลาม และสอดคล้องกับสมมติฐานทั้ง ๒

๓. ปัจจัยด้านประชากร

การตั้งครรภ์ กับความต้องการบุตร เนื่อง พบว่า การตั้งครรภ์มีผลต่อความต้องการบุตร เนื่องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ สตรีที่กำลังตั้งครรภ์ต้องการบุตร เนื่องมากกว่าสตรีที่ไม่ได้

คงครรภ์ และสอดคล้องตามสมมติฐานที่ดังไว้

๔. ปัจจัยด้านอื่น ๆ

การใช้การป้องกันการปฏิสนธิกับความต้องการบุตร เนื่ែน พบว่า สตรีที่ไม่ใช้การป้องกันการปฏิสนธิ ต้องการบุตร เนื่ែนมากกว่าสตรีที่กำลังใช้การป้องกันการปฏิสนธิ และเมื่อทดสอบคุณค่า χ^2 พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องตามสมมติฐานที่ดังไว้

ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อความต้องการบุตร เนื่ែนและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

๕. ปัจจัยทางด้านสังคม

เขตที่อยู่อาศัยกับความต้องการบุตร เนื่ែน พบว่า สตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเขตชนบท ภัยความต้องการบุตร เนื่ែน ไม่แตกต่างกัน ถึงแม้ในเขตเมืองจะสูงกว่าเด็กເอยู่ก็ตาม และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์คุณค่า χ^2 แล้วพบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ดังไว้

๖. ปัจจัยด้านประชากร

อายุเริ่มสมรสกับความต้องการบุตร เนื่ែน พบว่า สตรีที่อายุแรกสมรสสูง ต้องการบุตร เนื่ែนมากกว่าสตรีที่อายุแรกสมรสต่ำ และเมื่อนำมาทดสอบคุณค่า χ^2 พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่ยอมรับสมมติฐานนี้

๗. ปัจจัยด้านอื่น ๆ

ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิกับความต้องการบุตร เนื่ែน พบว่า สตรีที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิ ต้องการบุตร เนื่ែนมากกว่าสตรีที่มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิ และเมื่อทดสอบคุณค่า χ^2 แล้ว พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และไม่ยอมรับสมมติฐานที่ดังไว้

ขอเสนอแนะ

ผลการศึกษาครั้งนี้ยังไม่อาจกล่าวได้ว่าละเอียดและสมบูรณ์สุด ทั้งนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ยังไม่ไห้นำมาศึกษา เนื่องจากขอจำกัดของข้อมูล เช่น เอกซ์ของบุตรที่ทองการ การย้ายถิ่น การตายของบุตร การทำงานนอกบ้านของศรีภัยหลังสมรส รายได้ของครอบครัว และการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อจะให้ทราบถึงปัจจัยที่จะยังผลต่อความต้องการบุตรเพิ่มให้กว้างขวางมากขึ้น จึงควรนำปัจจัยดังกล่าวศึกษาในครั้งต่อไป และการศึกษานี้ได้ชี้ให้เห็นผลของปัจจัยด้านต่าง ๆ ว่ามีผลและไม่มีผลต่อความต้องการบุตรเพิ่มมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะปัจจัยด้านศาสนา กับปัจจัยด้านการใช้การป้องกันการปฏิสนธิ มีอิทธิพลต่อความต้องการบุตรเพิ่มมากทั้งสองปัจจัย ซึ่งจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลุ่มประชากรเป้าหมายในการดำเนินการวางแผนครอบครัว ให้สอดคล้องกับนโยบายประชากรของประเทศไทย โดยเฉพาะในระยะแผนห้าปีฯ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๖ (พ.ศ.๒๕๓๐-๒๕๓๔) ได้คาดว่าศรีภัยเจริญพันธุ์อยู่ระหว่าง ๑๕-๔๕ ปี เป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีความสำคัญต่อภาวะเจริญพันธุ์และอัตราเพิ่มประชากรของประเทศไทยจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นอีกประมาณร้อยละ ๓๐ ดังนั้น เป้าหมายผู้รับบริการวางแผนครอบครัวจะต้องเพิ่มมากขึ้น และรัฐต้องขยายงานให้บริการออกใบอนุญาตผู้รับบริการเดินทางอยู่ และกลุ่มเป้าหมายใหม่ที่เพิ่มขึ้น ในอันที่จะลดอัตราการเพิ่มของประชากรตามเป้าหมายทั่วไป ไว้ต่อไป

ศูนย์วิทยบรังษยการ
วุฒิการณ์มหาวิทยาลัย

สรุปความลับพื้นที่เกี่ยวกับปัจจัยหนึ่งผลต่อความต้องการบุตร เพิ่มของสตรีไทย

คำแปรอิสระ	ความเป็นไปตามสมมติฐาน	มีอยู่, ไม่มีอยู่สำคัญทางสถิติ
<u>ปัจจัยเศรษฐกิจ</u>		
อาชีพ	ไม่เป็น	มี
<u>ปัจจัยสังคม</u>		
การศึกษา	ไม่เป็น	มี
ศาสนา	เป็น	มี
เขตที่อยู่อาศัย	ไม่เป็น	ไม่มี
<u>ปัจจัยประชากร</u>		
อายุแรกสมรส	เป็น	ไม่มี
การตั้งครรภ์	เป็น	มี
<u>ปัจจัยอื่น ๆ</u>		
ความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน-		
การปฏิสัมพันธ์	เป็น	ไม่มี
การใช้การป้องกัน-		
การปฏิสัมพันธ์	เป็น	มี

คุณธรรมทางเพศ
คุณลักษณะมหาวิทยาลัย